

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9640 din 29.04.2024

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (număr unic 165/MS/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Sănătății, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) *informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) *punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) *consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) *examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) *informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul proiectului a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

1.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop "[...] atragerea și menținerea în sistemul medical a tinerilor specialiști (medicilor, farmaciștilor și a personalului medical și farmaceutic cu studii profesionale tehnice postsecundare), în special în zonele rurale, orașe mici, regiuni, unde în comparație cu zonele urbane se atestă o insuficiență de cadre medicale mult mai critică."

Autorul a mai precizat că, "Proiectul de lege cu privire la modificarea Legii ocrotirii sănătății 411/1995, a fost elaborat în temeiul Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023, acțiunea nr. 481.

Promovarea prezentului proiect este determinată de insuficiența de resurse umane în sistemul ocrotirii sănătății, aceasta fiind unul din principalele puncte nevralgice ale sistemului."

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995, fiind prevăzut că absolvenții studiilor superioare de licență în medicină și studiilor postuniversitare de rezidențiat în primii 5 ani de activitate și ai învățământului profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar medical și farmaceutic în primii 3 ani de activitate, absolvenții instituțiilor de învățământ similare din străinătate, acreditate în condițiile legii, indiferent de forma de învățământ - studii pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, la angajarea în câmpul muncii în baza repartizării Ministerului Sănătății în instituții medicale publice din orașe și sate (comune), inclusiv din componența municipiilor Chișinău și Bălți, cu excepția celorlalte teritorii ale municipiilor respective, în spitale publice regionale, vor beneficia din mijloacele bugetului de stat în mărimea și modul stabilit de Guvern, de indemnizație pentru specialiștii studiilor de licență în medicină, medici și farmaciști în primii 5 ani de activitate de la repartizare; indemnizație pentru personalul medical și farmaceutic cu studii profesionale tehnice postsecundar și postsecundar nonterțiar în primii 3 ani de activitate de la repartizare; compensație lunară a costului de energie electrică și compensație anuală a costului unui metru cub de lemne și al unei tone de cărbuni, inclusiv în cazul încălzirii cu gaze; compensație a cheltuielilor pentru închirierea locuinței; e) locuință gratuită acordată de autoritatea administrației publice locale.

La fel, proiectul prevede că lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici cu studii superioare de licență în medicină, cu studii postuniversitare de rezidențiat și cu studii profesionale tehnice postsecundar și postsecundar nonterțiar medical și farmaceutic, angajați în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice din orașe și sate (comune), inclusiv din componența municipiilor Chișinău și Bălți, cu excepția celorlalte teritorii ale municipiilor respective, în spitale publice regionale, cu domiciliul aflat în afara localității de amplasare a instituțiilor medico-sanitare publice unde activează, vor beneficia de compensarea cheltuielilor pentru navetă (deplasare tur retur de la domiciliul la locul de muncă) din contul mijloacelor bugetului de stat în mărimea și modul stabilit de Guvern.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind asigurarea instituțiilor medico-sanitare publice cu lucrători medicali.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: *”Costul de implementare a prezentului proiect pentru perioada a.2024-2030 constituie 41 077,0 mii lei anual, inclusiv 28 717,0 mii lei pentru acordarea tinerilor specialiști a indemnizațiilor și compensațiilor și 12 360,0 mii lei pentru compensarea cheltuielilor pentru navetă lucrătorilor medicali, care se încadrează atât în limita alocațiilor aprobate în Legea bugetului de stat pentru 2024 cât și în limitele prevăzute în proiectul CBTM pentru anii 2025-2027, sursa de finanțare fiind mijloacele bugetului de stat. [...]*

Suma totală pentru plata facilităților tinerilor specialiști va constitui 44.987,0 mii lei (36.340,0 mii lei + 8.647,0 mii lei).

Totodată, este necesar de menționat că, suma de 44.987,0 mii lei destinată pentru facilitarea tinerilor specialiști se va menține pentru următorii ani.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul stabilește obligația Guvernului de a aproba mărimea și modul de acordare a indemnizație pentru specialiștii studiilor de licență în medicină, medici și farmaciști în primii 5 ani de activitate de la repartizare, indemnizație pentru personalul medical și farmaceutic cu studii profesionale tehnice postsecundar în primii 3 ani de activitate de la repartizare, compensației lunare a costului de energie electrică, a compensație anuale a costului unui metru cub de lemne și al unei tone de cărbuni, inclusiv în cazul încălzirii cu gaze, a cheltuielilor pentru închirierea locuinței și pentru navetă (deplasare tur retur de la domiciliul la locul de muncă).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Sănătății și are drept scop atragerea și menținerea în sistemul medical a tinerilor specialiști (medicilor, farmaciștilor și a personalului medical și farmaceutic cu studii profesional tehnice postsecundare), în special în zonele rurale, orașe mici, regiuni, unde în comparație cu zonele urbane se atestă o insuficiență de cadre medicale mult mai critică.

Prin proiect se propune modificarea Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995, fiind prevăzut că absolvenții studiilor superioare de licență în medicină și studiilor postuniversitare de rezidențiat în primii 5 ani de activitate și ai învățământului profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar medical și farmaceutic în primii 3 ani de activitate, absolvenții instituțiilor de învățământ similare din străinătate, acreditate în condițiile legii, indiferent de forma de învățământ - studii pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, la angajarea în câmpul muncii în baza repartizării Ministerului Sănătății în instituții medicale publice din orașe și sate (comune), inclusiv din componența municipiilor Chișinău și Bălți, cu excepția celorlalte teritorii ale municipiilor respective, în spitale publice regionale, vor beneficia din mijloacele bugetului de stat în mărimea și modul stabilit de Guvern, de indemnizație pentru specialiștii studiilor de licență în medicină, medici și farmaciști în primii 5 ani de activitate de la repartizare; indemnizație pentru personalul medical și farmaceutic cu studii profesionale tehnice postsecundar și postsecundar nonterțiar în primii 3 ani de activitate de la repartizare; compensație lunară a costului de energie electrică și compensație anuală a costului unui metru cub de lemne și al unei tone de cărbuni, inclusiv în cazul încălzirii cu gaze; compensație a cheltuielilor pentru închirierea locuinței; e) locuință gratuită acordată de autoritatea administrației

publice locale.

La fel, proiectul prevede că lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici cu studii superioare de licență în medicină, cu studii postuniversitare de rezidențiat și cu studii profesionale tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar medical și farmaceutic, angajați în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice din orașe și sate (comune), inclusiv din componența municipiilor Chișinău și Bălți, cu excepția celorlalte teritorii ale municipiilor respective, în spitale publice regionale, cu domiciliul aflat în afara localității de amplasare a instituțiilor medico-sanitare publice unde activează, vor beneficia de compensarea cheltuielilor pentru navetă (deplasare tur retur de la domiciliul la locul de muncă) din contul mijloacelor bugetului de stat în mărimea și modul stabilit de Guvern.

Proiectul promovează interesul public privind asigurarea instituțiilor medico-sanitare publice cu lucrători medicali.

29.04.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.04.29 14:20:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

